REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 50. Brașov, Vinerĭ 3 (16) Martie. 1900.

Maghiarii și naționalitățile.

IV.

Este o situațiune de tot curiósă și fórte caracteristică pentru stările dela noi, că esistă de mai bine de trei-decĭ de anĭ o lege fundamentală, menită a regula raporturile de drept dintre diferitele popóre în viața de stat, lege, care nu se esecută, și totuși servesce elementului dela putere, ca armă pentru a persecuta înăuntru pe cei ce se plâng de nedreptățire, ér înafară îi servesce drept apěrare în contra învinuirilor, că procede despotic față cu naționalitățile, carĭ împreună cu el constitue statul.

Nu e mirare, décă în streinătate acea lege dela 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților din Ungaria, — după ce de atâta timp ea este esploatată de către Maghiarĭ în favorul lor și al liberalismului, ba a generosității chiar cu care pretind, că se pórtă față cu naționalitățile nemaghiare — este privită încă și astădĭ ca o garanță pentru desvoltarea și esistența lor națională; nu póte surprinde pe nimenĭ, că, după-ce a mers și în streinătate vestea, că acea lege nu se respectéză și că prin urmare naționalitățile nemaghiare din Ungaria sufer mult din causa politicei violente de maghiarisare, acolo domnesce în cea mai mare parte credința, că décă se vor curma atacurile șoviniste și se va asigura deplina esecutare a legii de naționalitate, tóte nemulțumirile vor înceta și cestiunea naționalităților în Ungaria va fi ca și resolvată.

Ceea-ce însě trebue sě surprindă în cel mai mare grad este strania aparițiune, că chiar în cercurile naționalităților se găsesc mulțĭ de aceia, carĭ cred, că de esemplu guvernul Szell n'are decât sě facă a-se esecuta cu tótă rigórea legea naționalităților și atuncĭ tóte se vor îndrepta spre bine și cestiunea naționalităților va fi pusă pe calea cea mai bună de a-se resolva în mod mulțămitor.

Toțĭ cei ce-șĭ fac astfel de ilusiunĭ, póte fiind-că vor sě încunjure lupta, ce altfel li-s'ar impune, sunt nu numai în cea mai mare rětăcire, dér ignoréză cu totul faptele petrecute de trei-decĭ și doi de anĭ, de când esistă legea de naționalitate și situațiunea reală creată prin aceste fapte.

Orĭ cât s'ar scrie prin diarele germane, că politica ministrului președinte Szell pregătesce o împăcare cu naționalitățile, pe basa tradițiilor deakiste și că prin urmare începe a face cucerirĭ printre naționalitățĭ și îndeosebĭ printre Românĭ, acésta va rěmâne numai un *pium desiderium*. In realitate stau lucrurile, cum vědurăm, cu totul altfel. Legea de naționalitate esistă încă, ce-i drept, dér înafară de faptul că nu se esecută, ea este paralisată prin legile de maghiarisare, ce s'au adus dela 1879 încóce.

După aceste legĭ, al căror șir încă nicĭ nu e terminat, am ajuns în situațiunea, ce a prevědut'o Mocsary, că acum guvernul, și acela al lui Szell nu mai puțin ca cel anterior, vine și dice: acum și așa trebue sě scie fiă-care unguresce, nu mai e decĭ necesar ca în afacerile publice sě se întrebuințeze altă limbă, decât cea maghiară; de unde urméză, că și cestiunea esecutării stricte a legii de naționalitate s'a anticuat și nu mai póte fi pusă la ordinea dilei.

Intr'asta vom afla póte esplicarea, de ce d-l Szell a vorbit în dietă de tratare în mod egal a tuturor fără deosebire de naționalitate, dér s'a ferit ca de foc de a aminti legea de naționalitate, și a arăta ce crede el despre ea. A promis, că va păzi legea. Acésta îl obligă sě păzéscă și legea dela 1868.

Dér ce se întêmplă cu legile de maghiarisare posteriore? De le va păzi și pe acestea — și el va înclina totdéuna mai mult spre ele — atuncĭ intră în mare dilemă față cu legea dela 1868.

Pentru a face dér dreptate naționalităților pe basa legii esistente dela 1868, ministru președinte Szell trebue mai întâiŭ sě se hotărască a supune unei revisuirĭ seriose tóte legile de maghiarisare, aduse în prejudițiul legii de naționalitate.

Décă ar avé acésta intențiune Coloman Szell n'ar fi vorbit de sigur așa cum a vorbit. Nu s'ar fi apěrat față cu învinuirile, că în anumite casurĭ ar fi respectat dreptul de limbă al naționalităților.

Din tóte resultă, că dela Maghiarĭ și dela bunăvoința, orĭ înțelepciunea lor nu putem aștepta nicĭ odată sě se facă ceva serios pentru împăcarea cu națioalitățile.

Resolvarea marei cause a acestora a atêrnat, atêrnă și va atêrna numai dela ele însě-șĭ, dela energia lor în lupta pentru recâștigarea deplinei lor egale îndreptățirĭ naționale.

Din dieta ungară.

In dieta ungară se desbate de trei dile budgetul ministeriului de agricultură. Cu ocasiunea acésta faimosul deputat Bela *Komjathy* a rostit în ședința de alaltăerĭ un discurs fórte lung asupra situațiunei agrare din Ungaria și a discutat basele, prin carĭ s'ar puté consolida nația maghiară atât în privința materială, cat și numerică. El insistă mai ales asupra protegiării clasei proprietarilor maghiarĭ mijlocii, a căror situațiă actuală e cât se póte de sdruncinată. Komjathy dise între altele, că e mare nevoie de a-se consolida „ideia de stat maghiar“ și a salva pe micul proprietar maghiar de pericolul nimicirii, ce-l amenință în urma espansiunii rasselor nemaghiare. Spune, că vede cum se dă în Ardeal o luptă mare între *Românĭ*, *Maghiarĭ și Sașĭ* pentru proprietatea de pămênt și că în lupta acésta *Maghiarul pierde pretutindenĭ din teren.*

I-ar plăcé decĭ sě se găséscă mijlócele de salvare și de aceea înaintéză camerei un proiect de resolųțiune esclusiv cu privire la Ardeal. Propune decĭ întărirea *prin colonisărĭ* a Maghiarilor ardelenĭ din ținuturile locuite în preponderanță de Românĭ; cere, ca spre scopul acesta sě se studieze mișcarea periodică a Maghiarilor, Românilor și Sașilor dela 1723 încóce; cere sě se constate sporul numeric al acestor popóre, factorii și causele, carĭ au provocat acésta; cere sě se arate starea proprietăților înainte de 1848, câte proprietățĭ au fost maghiare, câte române, săsescĭ etc.; e absolut necesar sě se scie, că dela 1848—1900 cum a crescut numěrul inteligenței și proprietarilor *românĭ* în Ardeal paralel cu Maghiarii și Sașii etc. etc.

Décă acésta nu se va face, dise Komjathy, și vom sta și pe viitor pasivĭ mărginindu-ne la frase și décă Maghiarii se vor mulțumi numai cu avisarea periculului, dér nu vor crea o basă, prin care Ungaria sě afle căi și mijlóce de ajutorare, atuncĭ viitorul îi va blăstěma.

Au mai vorbit și alții tot cam în felul acesta, dér nicĭ unul n'a avut curagiul sě spună, că nu Românii, ci Jidanii amenință cu peirea clasei mijlocie a proprietarilor maghiarĭ ardelenĭ și tot ei sunt aceia, carĭ deja până acum au pus mâna pe marĭ proprietățĭ nemeșescĭ.

Banii vienesĭ. „*Information*“ din Viena publică următórele, ce i-se trimit din Budapesta:

„Situațiunea politică (în Ungaria) a ajuns la culmea desvoltării sale. Desbaterea budgetului de comerciŭ s'a finit, ce-i drept, însě acésta póte fi considerat numai ca un eveniment pentru ministrul de comerciŭ; opinia publică este cu totul rece față de acésta. Fie-care vorbesce adĭ numai despre afacerile politice și personale, despre duelul Banffy-Ugron, care a fost urmat afară la stradă de o mică demonstrațiă. Când adecă, după duel, Ugron și Banffy s'au depărtat nevătěmațĭ din casarmă, publicul a primit pe Ugron cu strigărĭ puternice de „Eljen“, ér pe Banffy cu „Abzug“.

„Privitor la duelul Ugron-Banffy se vestesce, că Banffy a avut lipsă de acest duel, pentru-ca sě se *rehabiliteze* ca mareșal de curte. Se declară ca ceva neîndoios, că Banffy a reținut *1½ milion*, care afirmativ *derivă din Viena* spre, scopul de a susține

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Bătălia dela Brașov
întêmplată la 17 Iulie 1603.

— Urmare. —

Moise trimite lui Makó 300 de ostașĭ comandațĭ de Francisc Redej într'ajutor, ér însu-șĭ cu grosul armatei aștéptă sosirea unui sucurs de 3000 mercenarĭ polonĭ, comandațĭ de Ioan Kamilusky. Aceștia servіră împěratului în Ungaria și după-ce acesta îi demisionă, ei intrară în soldul lui Moise, care îșĭ concentră oștirea în jurul Deșiului, unde împreună cu despărțěmêntul lui Albert Nagy avură sě păzéscă valea Someșului de-o incursiune a imperialilor în țéră. — In prevederea unei inevitabile ciocnirĭ decisive cu Șerban, Moise dă ordin și lui Borbély și Török comandanțĭ ai cetății Bělgradului, ca cu tóte trupele disponibile sě grăbéscă în castrul sěu. Numai singurul Gavril Bethlen rěmâne cu o mică ceată la Deva, pentru de a pădi valea Mureșului.

In fine plécă și Moise, ridicând castrul din Mediaș spre Sighișóra. In castelul acestui oraș se aflau 3 companii de soldațĭ împěrătescĭ sub căpitanii Ioan Coppa, Urban Bergmann și Frideric Gettinger. Moise, recunoscênd însemnătatea Sighișórei pentru un cas de retragere din țéra Bârsei, provócă castelul sě capituleze și sě așédă în castru lângă oraș.

Inzadar încércă de a ajunge în posesiunea acelui castel, pe acel timp fórte tare, căcĭ nicĭ pe calea negociărilor, nicĭ cu amenințărĭ nu-i succede.

Raț, a treia di după învingerea dela Feldióra, se retrage până la Christian și Rêșnov, între carĭ sate ocupă o posițiă tare, pe care o mai și fortifică cu șanțurĭ. Acésta retragere Raț a făcut'o din precauțiune, ca nu cumva Moise sě-l impresóre pre din dos înaintând cu grosul armatei sale peste Hălhiu séu Codlea, dér Makó interpretă rěu acésta retragere, căcĭ el în orbia sa o atribuì temerei lui Raț. Decĭ mânat de dor de rěsbunare pentru înfrângerea suferită, atacă pe Raț în diua proximă și, precum era de prevědut, atacul nu succede. Makó este sdrobit cu desěvîrșire și numai o mică parte din óstea sa putù scăpa fugărită până în pădurea Cotlan, dincolo de Codlea. In ciocnirea acésta sângerósă au cădut din óstea lui Makó 1510 morțĭ între carĭ și Imecs, ér Makó însușĭ fù prins împreună cu mai mulțĭ fruntașĭ.

Pe o parte din prisonierĭ îi rescumpěră Brașovenii, pe alta alții; dér Basta la sosirea lui îi adună pe toțĭ câțĭ îi putù găsi și îi decapitéză la Făgăraș.

Acum plécă și Moise dinaintea Sighișórei îndreptându-se spre Brașov, ér Raț, aflând despre apropierea lui se retrage la Zěrneștĭ și Tohan și aicĭ aștéptă într'o posițiune fórte avantagiósă sosirea domnului Șerban.

Capul lui Imecs celui cădut și capul lui Mako, care murise în urma ranelor, le trimite la Tergoviște domnului Șerban, care apoi trimite aceste două capete nefericite Sibiienilor.

Vestea despre totala nimicire a avangardei sale numěróse, o primi Székely pe cale la Brașov la satul Apața, la depărtare de o di de Feldióra. Aci conchemă consiliu din generalii sěi și sě sfătuesce cu ei, ce sě întreprindă mai departe pe basa situației schimbate. Polonii încă erau departe; Borbély și Török, cu tóte ca plecase din Belgrad, încă nu sosiră. Armata, ce o avea la sine, era de 10,000 de ómenĭ.

Imprejurarea, că Moise aflà cu siguranță, că nicĭ armata lui Șerban nu era mai numěrósă, decât a sa, îl decise sě încerce lupta decisivă, sperând dela orașul Brașov un ajutor mai mare. Mai contribuì la pasul acesta și vestea despre apropierea lui Basta, cu o mare armată, care trecù deja peste frontiera din nord-vestul țěrii.

In posiția acésta critică Moise regretà, că nu primise la timpul sěu avantagiósele propunerĭ, făcute de împěratul. Neîntrelăsând decĭ nimic neîncercat, pentru un cas nefavoritor trimite pe Ioan Geröffi și Ioan Kolczsváry la Paul Nyári, comandantul Oradiei, cu propunerĭ de pace, pentru împěratul.

Domnul Șerban trece înaintând peste Rucăr, la 15 Iulie, prin pasul Branului și se unesce cu Raț. La 16 Iulie avanséză până la Rêșnov și Christian.

In nord, Moise încă ajunge în țera

în Budapesta două diare politice („Magyar Szó“ şi „Neue Budapester Abendblatt“, mai departe un al treilea diar în Clușiŭ („Ujsag“) și un al patrulea intenţionéză a-l înfiinţa în Caşovia“.

Din „Reichsrath“.

Şedinţa dela 13 Martie n. a camerei deputaţilor austriacĭ a fost fórte sgomotósă. După-ce s'a primit în a doua şi a treia cetire proiectul de lege despre contingentul recruţilor, camera a trecut la desbaterea raportului înaintat de comisiunea social-politică asupra grevelor dela minele de cărbunĭ.

Primul orator a fost *Dasinski*. El spune între altele, că în Ostrau a fost arestat un muncitor şi au pornit cercetare contra lui, pentru-că ar fi ofensat pe un membru al casei domnitóre, archiducele *Frideric*. Dér nu merge, ca greva în contra archiducelui sĕ fiă considerată ca o vătĕmare a unui membru din casa domnitóre. Archiducele n'are nevoie, ca Alteţa Sa sĕ fiă apĕrat prin felicitările muncitorilor greviştĭ. Guvernul ar fi trebuit sĕ facă atenţĭ pe membri casei domnitóre, carĭ sunt angajaţĭ şi încă de astă-dată în cea mai rea societate posibilă, că e lucru primejdios a se provoca în lupta acésta la nobleţă, care se manifestă în aceea, că nu dă muncitorilor, ce li-se cuvine. Muncitorii din Silesia vor fi siliţĭ póte a mulcomi puţin sentimentul lor dinastic. Şi într'adevĕr, numai regreta putem, că *membrii casei domnitóre sunt în societatea cavalerilor tâlharĭ, a Larisch-ilor, a Rotschid-ilor şi a Gutmann-ilor.*

Wolff: Cămătarĭ de cărbunĭ. (Aplause la social-democraţĭ.)

Preşedintele *Fuchs* revine asupra vorbirii lui Dasinski şi dice: D-l deputat a vorbit cu dispreţ despre un membru al casei domnitóre... (Social-democraţii întrerup strigând: *Vampirĭ!*)

Schönerer (către preşedinte): D-ta nicĭ n'ai fost aicĭ când a vorbit Dasinski. Numai cel din scaunul presidial are drept de a dojeni.

Preşedintele: Modul de vorbire al lui Dasinski e ne mai pomenit. (Mare sgomot. Schönerianii şi social-democraţii strigă: cavalerĭ tâlharĭ! jăfuitorĭ de popor!) — D-l Schönerer sĕ tacă! — *Schönerer*: Obrăznicia! Ticăloşiă! — *Wolff*: Ce ai d-ta cu archiducele Frideric?

Preşedintele se scobóră de pe estrada presidiului şi iese din sală, atuncĭ *Schönerer* strigă: Ei, poftim! După ce a provocat la ordine, se duce. *Comediant obraznic.* (Mare sgomot.)

Prohaska (către Schönerer): Trei sĕptĕmânĭ n'ai fost aicĭ şi nimenĭ nu 'ţĭ-a simţit lipsa. De ce ai venit? Desbatem o causă însemnată şi d-ta vii sĕ ne conturbĭ cu măgăriile d-tale?

Bielohlavek: Dér acest frater beţiv, ce vré? Cară-te de aicĭ! Aşa se vede, că érăşĭ eştĭ bét. (Antisemiţii către Schönerer: Eştĭ bun pentru casa nebunilor. Nu scĭ ce vréi.)

Vice-preşedintele *Prade* provócă la ordine pe Bielohlavek. — *Gregorig* se plânge, că Bielohlavek a fost provocat la ordine de Prade, deşi acela n'are alt pĕcat, decât că a întrerupt pe Dasinski. Dér aicĭ a fost vorba despre Jidanĭ şi e fórte firesc, că Prade nu admoniéză pe Wolff, deşi acesta a dis, că archiducele Frideric e un *cămătar de cărbunĭ*. (Mare sgomot. Strigărĭ: Spiţli miserabil! Denunciant! Steiner îmbie lui Resel o palmă, Resel îl face om de nimic.)

A urmat apoi desbaterea mai liniştit.

Rĕsboiul din Africa sudică.

După două sĕptĕmânĭ de lupte şi hărţuelĭ continue, Englesilor li-a succes sĕ între în *Bloemfontein*, capitala statului liber Oranje, — un eveniment acesta însemnat nu atât din punct de vedere strategic militar, cât mai ales din punct de vedere politic.

Bloemfontein era în urmă cu totul neapĕrat. Tóte autorităţile şĭ-au strămutat sediul în Vynburg, armata Burilor s'a retras de aicĭ spre sud şi spre vest căutându-şĭ nouă posiţiă lângă rîul Vaal, unde ar puté totuşĭ sĕ desfăşure óre-care resistenţă.

Acum n'a mai rĕmas pentru Anglia decât séu *pacea*, séu *cucerirea*. Se pare, că curentul cucerirei va învinge, el nu cunósce drept şi umanitate faţă de cel învins. Acésta a spus'o cu alte cuvinte şi ministru-preşedinte engles *Salisbury* în şedinţa de alaltăerĭ a celor două camere din Londra.

Etă de altfel scirile mai nouĕ referitóre la situaţia de faţă:

Schimb de note între Burĭ şi guvernul engles.

In şedinţa de alaltăerĭ a camerilor lordilor, ministru-preşedinte *Salisbury* a dat cetire depeşilor, ce i-au adresat preşedinţii republicelor bure, *Krüger* şi *Steyn*, precum şi rĕspunsul Angliei dat în 11 Martie n.

Depeşile lui *Krüger* şi *Steyn* spun, că în faţa sângelui vĕrsat şi a ruinei morale şi economice, care ameninţă sudul Africei, trebue pusă în faţa St. Treimĭ întrebarea: *pentru-ce se luptă şi scopul fiă-cărei părţĭ justifică óre acest desastru şi acéstă miseriă?*

Ca rĕspuns la aserţiunile câtor-va ómenĭ de stat englesĭ, carĭ dic, că rĕsboiul a fost început cu intenţia evidentă de a ataca autoritatea Reginei în Africa de sud şi pentru a institui o administraţiune independentă de guvernul engles, semnatarii depeşilor consideră, ca o datoriă a lor, de a declara în mod solemn, că rĕsboiul n'a fost interprins decât *ca o mĕsură defensivă, spre a proteja independenţa ameninţată a Republicelor* şi că lupta continuă spre a proteja independenţa lor şi suzeranitatea lor, incontestabile. In asemenea condiţiunĭ, spune *Krüger* şi *Steyn*, suntem însufleţiţĭ de *dorinţa de a restabili pacea.* Décă însĕ Anglia are de gând *sĕ nimicéscă independenţa republicelor*, **poporul nostru este hotărît** — cu încredere în Dumnedeu — **sĕ resiste până la capĕt.**

Cât timp am fost victorioşĭ, am esitat sĕ facem acéstă declaraţiă, pentru a nu jigni amorul propriu al naţiunei englese, însĕ acum, că prestigiul Statului engles póte fi considerat ca asigurat, nu putem sĕ întârdiem a declara în faţa lumei civilisate, a guvernului şi a poporului engles, cu ce scop combatem şi cu ce condiţiunĭ suntem gata a încheia pacea.

*

Rĕspunsul lui *Salisbury* la nota acésta dice între altele:

„Nu aflu necesar a discuta asupra cestiunilor puse de d-vóstrĕ, dér resultatul înarmărilor făcute în mare secret (din partea Burilor) a fost, că imperiul engles s'a vĕdut silit a lua posiţiă faţă cu invasiunea, ceea-ce a impus Angliei un rĕsboiŭ costisitor şi a atras după sine pierderea a mii şi mii de vieţĭ scumpe. Acésta mare pierdere a fost o pedépsă pentru-că Anglia a lăsat în anii din urmă republicelor independenţa. Luând în considerare chipul în care cele două republice au folosit posiţia, ce li-sa dat, şi considerând pierderea, ce s'a adus teritoriilor englese prin atacul, prin nimic provocat, guvernul Reginei nu póte sĕ rĕspundă decât cu aceea, că **nu e aplecat a da independenţa** *nicĭ Transvaalului, nicĭ statului liber Oranje.*

Acţiunea pentru pace.

Din *Haga* se anunţă, că acolo a sosit la 12 l. c. telegrama lui *Krüger*, în care cere *intervenţia puterilor.* Regina Wilhelmina a esprimat în rĕspunsul sĕu speranţa, că pacea se va face încurênd, însĕ guvernul ei nu póte lua iniţiativa, ci e silit a aştepta, până se va face o învoială între celelalte puterĭ.

Din *Berlin* se anunţă, că la învitarea guvernelor din republicele sudafricane de a interveni, guvernul german a rĕspuns, că bucuros e aplecat a conlucra la intervenire, décă sunt condiţiunile fundamentale şi décă e sigur, că ambe părţile doresc intervenţia.

SCIRILE DILEI.

— 2 (15) Martie.

Conferenţa episcopilor austriacĭ. Alaltăerĭ s'a deschis în Viena o conferenţă a episcopilor austriacĭ sub presidenţia cardinalului *Gruscha*, conferenţă, ce va dura probabil întréga sĕptĕmână. Iau parte la discusiunile conferenţei archiereii catolicĭ din Praga, Graţ, Cracovia, Klagenfurt, Marburg, Brünn, Budweis, St. Pölten şi Pettau.

Ministru-preşedinte român G. Gr. Cantacuzino a avut la sosirea sa în ţéră Lunĭ d. a. o primire din cele mai strălucite. La Predeal a fost întêmpinat de prefectul judeţului, de primul procuror al tribunalului Prahova, de şefii autorităţilor comunale, de archimandritul din Buştenĭ, stareţul mânăstirei Predeal etc. De aicĭ a pornit dimpreună cu soţia sa, care l'a întovărăşit în strĕinătate, cu un tren special spre Ploescĭ. Pe drum la tóte staţiile d-l Cantacuzino a fost salutat de către primarĭ, membri consiliilor comunale şi numĕroşĭ cetăţenĭ. La gara Ploescĭ îl aşteptau un mare numĕr de deputaţĭ şi senatorĭ conservatorĭ, funcţionarĭ superiorĭ dimpreună cu miniştri Tache Ionescu, Ionel Grădişteanu, Dr. Istraţi şi Dissescu. Gara era decorată cu drapele şi brad şi îndesuită de public. La gara de nord din Bucurescĭ s'au făcut ministrului-preşedinte şi şefului partidului conservator ovaţiunĭ entesiaste.

Trupa asociată română de varietăţĭ, din Bucurescĭ, sub direcţiunea d-nei Fany *Ionescu*, va da precum am anunţat o representaţiă în sala otelului „Orient“ (Nr. 1) *Sâmbătă, în 4 (17) Martie 1900.* Programul acestei representaţiunĭ este următorul: **Partea I-a** 1) *Insură'óre orĭ foc!?!* Canţonetă comică, cu dansurĭ, esecutată de d-l *Stefănescu.* 2) *Cuplete comice*, cântate de d-l *Niculescu.* 3) *Nebunul din amor*, canţonetă, esecutată de d-l I. *Bellian.* **Partea II-a** 1) *Dansurĭ:* Bătuta, Brâuleţu şi Căluşerul, esecutate de d-l S. *Stănescu.* 2) *Sfêrşitul lumei*, canţonetă de actualitate, esecutată de d-l *Niculescu.* 3) *A murit Stăncuţa*, canţonetă comică, esecutată de d-l Ales. *Stefănescu.* **Partea III-a** 1) *Anecdote comice*, de d-nii: N. Ţicu şi Th. Speranţă, esecutate de d-l I. *Bellian.* 2) *Tramvaiul electric din Bucurescĭ*, canţonetă comică esecutată de d-l S. *Stănescu.* 3) *Quartet comic*, esecutat de tótă trupa, de dómnele: *Bellian*, *Stefănescu*, d-şóra *Bellian* şi de domnii: *Bellian*, *Niculescu*, *Stefănescu* şi *Stănescu.* Preţurile: (La mese) Locul I. 2 cor., locul II. 1 cor. 40 b. *Galeria*: loc numĕrotat 1 cor. Intrarea pe galeriă 60 b. Biletele se pot căpĕta la d-l D. N. Eremias, la casina română şi séra la cassă. Inceputul la 8 óre séra. — Precum am înţeles trupa asociată română, care e compusă din mai mulţĭ actorĭ, a avut de gând a da şi representaţiunĭ teatrale, dér pentru aceste n'a primit concesiă dela minister.

Pentru masa studenţilor dela şcólele medii şi superióre din Braşov au întrat următórele contribuirĭ:

1) *Pe lista Nr. 228* (colectant d-l I. Scurtu stud. iur. Cluşiŭ) ***cu totul 62 cor.*** şi anume:

a) *anual*: I. Scurtu stud. iur. 2 cor., Romul R. Raţiu 4 cor., G. Tocitu 2 cor., Aug..... (nelegibil) 2 cor., Nic. Căciulă 2 cor., Vas. Popp 2 cor., Ales. Filip 2 cor., Vas. Ioşia (?) 2 cor.

b) *odată pentru totdéuna*: Aur. Nilvan 1 cor., I. Meţiu (?) 2 cor., G. Novacovicĭ 1 cor., Dr. A. Isac 20 cor., Aur. Oprea 2 cor., Artem. Mureşianu 2 cor., G. Stoian 1 cor., Nicu Vlaicu 2 cor., Aur. Paul Bănuţ 1 cor., Bas. Podóbă 3 cor., Ant. Mandea 4 cor., Emeric Pop, adv. 2 cor., Valer Pop, iurist 2 cor., Victor Constantinescu iur. 1 cor.

2) *D-l Spiridon Boita*, pretor cercual în Tohanul-vechiŭ, din iniţiativă propriă a colectat ***16 coróne*** şi anume dela: Nic. Grozea 4 cor., Carol Bakó, notar 2 cor., D. Pop, învĕţ. 2 cor., G. Oprea 1 cor., Ilisie Nemeş 1 cor., Avis. Strîmtu 1 cor., Nic. Aldică 1 cor., Nic. Gabor 1 cor., I. I. Iohan 50 b., Spiridon Boita pretor cerc. 2 cor. 50 banĭ.

— Esprimăm cele mai vii mulţămite pentru aceste nobile darurĭ: *Direcţiunea şcólelor.*

Un fisolgăbirĕu iubitor de darurĭ. Congregaţia comitatului Strigoniu a hotărît unanim suspendarea fisolgăbirĕului Reviczky Győző şi tragerea lui în cercetare disciplinara. „Patriotul“ n'a avut altă vină, decât că era prea iubitor de darurĭ, — dér nu sĕ facă, ci să priméscă darurĭ. La anul nou primia *regulat* dela muncitorii minelor de cărbunĭ din Dorogh „darurĭ“, ér când mergea în vre-o afacere oficială la mine, întotdéuna îşĭ socotea ca diurnă şi cărăuşia câte 60—300 coróne. Pe calea acésta a jăfuit 12.000 de coróne.

Cea mai mare corabiă-vapor francesă. „Compagnie transatlantique“ a învitat pe preşedintele Loubet şi pe miniştri francesĭ dela marină şi comerciŭ, sĕ se presenteze la inaugurarea corăbiei *„Savoye“*, ce se va întêmpla la 31 Martie n. în Saint-Nazaire. „Savoye“ va fi cel mai frumos şi mai mare vas comercial, pregătit până acum în Francia. Lungimea vasului e de 117·7 şi lăţimea de 18 metri. Maşina lui desvóltă o putere de 12,000 cai. Cuprinsul e de 10,000 tone.

Congregaţia comitatului Făgăraş se va ţiné Lunĭ, în 19 Martie n. La ordinea dilei, precum ni-se spune, vor fi cestiunĭ de interes, între carĭ şi cestiunea limbei la gimnasiul de stat din Făgăraş. Ar fi de dorit, ca membrii românĭ ai congregaţiei sĕ nu lipséscă nicĭ unul dela adunare şi sĕ-şĭ facă datoria.

O vorbire a împĕratului Wilhelm. „Neueste Nachrichten“ din Berlin publică

Bârsei şi îşĭ aşédă castrul între Hălhiu şi Braşov, cam unde stau astădĭ Stupinile. Aci dênsul ocupă o posiţiă defensivă cu aripa dréptă răzimată de valea Bârsa, ér cea stângă de valea, ce curge prin Stupinĭ în préjma unei morĭ de hărtiă, ce se afla pe atuncĭ acolo. Centrul acestei posiţii era mascat printr'o pădurice şi nisce tufişe de răchiţĭ. Aripa dréptă o încredinţă Moise Turcilor şi Tătarilor, sub comanda supremă a paşalei Bectas, pe când centrul şi aripa stângă le ocupă cu trupele sale. Centrul, ca punctul cel mai însemnat al posiţiei, îl fortifică Moise cu şanţurĭ şi dispune tot-odată jur împrejur şi cele 700 de carĕ luate dela Chiş, legate unul de altul, formând un patru-unghiŭ lungăreţ. Moise, care cunoscea pe Şerban şi pe Raţ în persónă şi din esperienţa mai multor bătăi, superioritatea ostaşilor lor, nu cuteză a primi bătaia în câmpul liber, ci preferă o posiţiă de apĕrare fortificată după obiceiul timpului, sperând, că atacul vehement al Românilor se va frânge de şanţurile şi carĕle sale. Paşa Bectas nicĭ decât nu aproba dispoziţiunile lui Moise şi nu era de acord cu acest arangiament, aflând de o parte nepractic a pune în câmpul liber obstacole înaintea trupelor proprii, carĭ la cas de trebuinţă, nicĭ nu vor puté sĕ înainteze împiedecate fiind de ele, ér de alta parte de neconsult a-şĭ îndesui armata între carĕ, arătând astfel soldaţilor frica şi descuragiarea proprie. Cu tótă insistarea însĕ, nu i-a succes sĕ abată pe Moise dela acest plan, care avea sĕ-l coste viaţa.

In aripa stângă Moise lăsă loc pentru ajutorul, pe care îl spera dela Braşov. Acest oraş dispunea pe atuncĭ de 10.000 bărbaţĭ capabilĭ de-a purta arme. Moise îl provocă de repeţite-orĭ urgent şi în fine într'un ton energic şi ameninţător sĕ capituleze şi sĕ-i pună la disposiţiă tot ajutorul posibil de óste şi material de rĕsboiŭ. Braşovul însĕ, precaut ca tot-déuna, căută prin scuse şi promisiunĭ secĭ sĕ se mântue cât se póte de ieftin de gravele pretensiunĭ. Judeţul oraşului, cu numele Michael Weiss, se duce însu-şĭ în persónă în castrul lui Moise şi tractéză cu acesta şi cu paşa Bectas.

(Va urma).

vorbirea împĕratului Wilhelm, ce a adresat'o în Wilhelmshaven marinarilor trimişĭ la *Kiao-Ciau*. Vorbirea acésta este următórea: „Când vĕ trimit din patria vóstră, ca departe de aicĭ sĕ facețĭ serviciŭ, aştept înainte de tóte dela voi, sĕ sporițĭ autoritatea Germanilor în strĕinătate. Sper, că prin purtarea vóstră nesceptionabilă şi prin disciplina vóstră vețĭ căştiga respect înafară, pe cale pacínică, numelui german; ér décă vouĕ vi-s'ar impune problema sĕ interveniţĭ cu arma, atuncĭ aştept dela voi, ca asta sĕ o şi faceţĭ, cum se cuvine soldaţilor mei germanĭ. *Adio camaradĭ!*“ — Marinarii rĕspunseră c'un puternic: *Adio Sire!*

Tragedia „Hamlet“ rusesce. La Petersburg se va representa în curênd tragedia „Hamlet“, tradusă în limba ruséscă de marele-duce Constantin Constantinovicĭ, vĕrul Ţarului. Rolul lui Hamlet îl va juca însu-şĭ marele-duce Constantin. Spre acest scop se fac deja probe în teatrul de curte din palatul din Petersburg al Ţarului. Marele-duce Constantin cu doi anĭ înainte jucase într'o comediă francesă, pe care el însu-şĭ o tradusese în limba rusésca. Marele-duce are şi poesii originale, care plac fórte mult publicului.

Cum se felicită „patrioţii“. „Alkotmány“ publică textul următórei telegrame de felicitare, despre care spune, că a fost adresată din Viena, din partea lui Nicolae Szemere, lui Gavril Ugron: „Cea mai fericită şi mai binecuvêntată ţéră lăsată de Dumnedeu este Ungaria, *în care Gavril Ugron este cel mai mare trădător!*“

Compunerea listelor electorale. Comisiunile centrale electorale din tóte ţinuturile Ungariei şi Transilvaniei sunt ocupate de present cu compunerea listelor electorale pentru anul viitor. In sensul legei asupra judicaturei Curiei r. în afacerĭ electorale, conscrierea alegĕtorilor are sĕ se facă de astă-dată independent de listele electorale de până acuma şi decĭ sunt a se face liste electorale nouĕ şi încă fără considerare, décă cetăţenii şĭ-au plătit darea orĭ nu.

„Albina“, institut de credit şi economii în Sibiiu.

Raportul consiliului de administraţiune către adunarea generală a acţionarilor din 31 Martie 1899.

Domnilor acţionarĭ!

Anul financiar espirat a fost un an anormal.

Mai vêrtos în urma conjuncturilor politice esterne, aprópe anul întreg banii au fost fórte scumpĭ, ba în pătrarul ultim chiar şi la Banca austro-ungară se urcase etalonul intereselor la un grad ne mai pomenit de decenii.

In special asupra unei părţĭ considerabile a clientelei nóstre însĕ, a mai avut înrîurinţă rea şi calamitatea economică, care în mod estra-ordinar s'a manifestat în statul vecin România, ale căruĭ stărĭ economice ating în mod simţitor piaţa Braşovului, unde avem filială.

Ţinênd cont de acéstă situaţiă din precauţiune am restrîns şi noi acordarea împrumuturilor în pătrariul ultim, ceea ce se manifestă şi în bilanţ.

Deşi banii au devenit un articol fórte cercat, şi aprópe tóte institutele au urcat interesele depunerilor, noi, considerând crisa de un lucru trecĕtor, cum trebue sĕ fiă, am preferit sĕ ne lipsim mai bucuros de o parte a depunerilor nóstre, decât sĕ facem o schimbare, pe care în scurt timp érăşĭ am fi necesitaţĭ sĕ o abandonăm, şi n'am urcat interesele depunerilor, de unde firesce a urmat reducerea depunerilor, mai vêrtos la filiala nóstră, unde au fost mai multe capitale de ale rentierilor, carĭ ţin mai mult la folosul momentan, decât la siguranţă.

Reducerea la acest ram de operaţiunĭ face 230,000 fl.

Cu tóte acestea, încât pentru bilanţ, resultatul final este destul de îmbucurător, pentru-că profitul net este mai mare cu 1884 fl. 48 cr. decât în anul premergĕtor.

In fondul special de reservă însĕ se manifestă o scădere de fl. 27,610·58, mai vêrtos în urma diferenţei de curs la 31 Decemvre a efectelor institutului achitată din acel fond, care diferenţă a fost la efectele, cea mai mare parte române, — ale filialei de fl. 29,782·03 cr., ér la ale centralei de fl. 2594·35 cr., total fl. 32,376 38.

Acésta însĕ sperăm, că în cursul anului curent érăşĭ se va restitui tot în modul în care s'a ivit. Deja după cursul actual de bursă, efectele nóstre valoréză cu fl. 9804 — mai mult decât la 31 Decemvre.

Tot din fondul special de reservă am amortisat în cursul anului dubióse de fl. 17,869 49 cr., carĭ nu absorbeau nicĭ resursele proprii ale fondului, décă nu se ivea diferinţa de curs a efectelor, provocată prin evenimente estraordinare.

La escomptul de cambii încă se manifestă o scădere de fl. 268,000, acésta se paraliséză însĕ prin urcarea de fl. 206,000 la creditele de Cont Curent, de fl. 138,000 la împrumuturile hipotecare şi de fl. 41,000 la creditele cambiale cu acoperire hipotecară.

Acum am puté trece la presentarea tabloului comparativ al operaţiunilor principale.

Nainte de a face acésta însĕ, constrînşĭ de împrejurărĭ, suntem necesitaţĭ a ne ocupa de un lucru, carele după natura sa n'ar avé loc în rapórtele institutelor de banĭ, dér pe care a-l ignora şi mai departe, precum l'am ignorat până aci, ar însemna a recunósce o acusă gravă la adresa institutului nostru, care décă ar fi întemeiată cu drept cuvênt i ar puté altera creditul, pe carele cu o muncă intensivă de 28 de anĭ, cu soliditate şi corectitate şi-l'a meritat la tóte cercurile financiare şi la marele public, pe care îl servesc.

De un lung şir de anĭ ómenĭ fără consciinţă rĕspândesc prin diaristică şi în parlament acuse tendenţióse la adresa institutelor de banĭ românescĭ, şi în special la a institutului nostru, ca cel mai vechiŭ între ele: că urmăresc scopurĭ politice şi anume că tind la desposedarea elementului maghiar.

Nicĭ când însĕ în parlament nu s'a discutat atâta pe acéstă temă, ca în anul curent, cerêndu-se intervenţia guvernului şi aplicarea mĕsurilor esceptionale pentru curmarea afirmativului rĕu.

Declarăm de calumnii tendenţióse tóte afirmările de acéstă natură şi nu ne putem suprima mirarea, că se află şi bărbaţĭ de stat şi ómenĭ serioşĭ, carĭ dau credĕmênt astor-fel de bêrfelĭ şi stau de vorbă cu cei ce le rĕspândesc, ba provócă societatea, ca ea sĕ iee mĕsurĭ de apĕrare contra unui rĕu, care nu esistă numai în creerii înferbêntaţĭ ai unor esistenţe fără căpătâiŭ şi în a unor fanaticĭ orbiţĭ de ură contra elementului român pentru vitalitatea sa.

Nime n'a arătat şi nicĭ în viitor nu va puté arăta nicĭ un cas concret, când institutul nostru ar fi deposedat pe vr'o familiă maghiară, seu când institutul nostru orĭ la acordarea orĭ la încassarea împrumuturilor sale ar fi făcut deosebire între om şi om cu privire la naţionlitatea lui.

Din contră noi putem dovedi multe casurĭ în carĭ ni-s'a cerut ajutorul şi l'am dat ca sĕ scăpăm familii maghiare de ruina sigură la care le dusese cămĕtarĭ şi institute neromânescĭ, putem dovedi, că cu ajutorul nostru nu numai şĭ-au scutit averea, dér şĭ-au şi acuirat averĭ considerabile familii maghiare.

Desfidem pe orĭ şi cine sĕ arate măcar un cas numai pentru carele institutul nostru ar merita imputările, ce cu atâta uşurinţă i-se fac.

Nime nu o va face pentru-că în lipsă de adevĕr nu o póte face.

Decĭ credem, că suntem în drept a cere dela toţĭ ómenii serioşĭ şi cu atât mai vîrtos dela organele statului, ca sĕ ne scutéscă de valurile acestui curent bolnăvicios.

(Va urma.)

Proiectul de reforma calendarului

propus de către societatea de sciinţe din Bucurescĭ.

In şedinţa Senatului român de Sâmbătă, 19 Febr. (3 Martie) a. c. d. senator Sefendache a adresat o întrebare d-lui ministru al cultelor asupra reformei călindarului şi a memoriului, presentat în acéstă cestiune societăţii de sciinţe din Bucurescĭ.

In discuţiunea urmată, câţĭ-va dintre membrii Senatului, carĭ s'au pronunţat contra reformei calendarului, au privit cestiunea cu totul din alt punct de vedere, decât cel indicat în memoriul amintit şi au emis obiecţiunĭ, care nu aveau nimic de a face cu propunerile comisiunei societăţei de sciinţe, propunerĭ cuprinse în proiectul de lege alăturat la acel memoriu.

Căcĭ calendarul este un sistem de mĕsĕră timpuriu. In viaţa civilă este întrebuinţat pentru a esprima datele şi termenele tuturor afacerilor publice şi private; — ér în biserică calendarul este întrebuinţat pentru fixarea datelor şi termenilor diferitelor sĕrbătorĭ şi posturĭ.

Prin acésta calendarul nu devine o instituţiune religiósă, cum nu este nicĭ o instituţiune comercială, industrială séu agricolă. Calendarul este şi rĕmâne un sistem de mĕsură, de care se servesc toţĭ cei ce au nevoe sĕ esprime date şi termine în afacerile lor.

Décă biserica, din consideraţiunĭ tradiţionale séu pentru a păstra uniformitatea cu celelalte bisericĭ de rĕsărit, voesce a întrebuinţa un sistem de mĕsură mai puţin esact — calendarul Iulian — acéstă dorinţă trebue respectată. Dér nu urméză de aicĭ, că şi în tóte celelalte ramurĭ ale activităţii nóstre trebue sĕ continuăm a întrebuinţa acelaşĭ sistem de mĕsură neperfect, condamnat de sciinţă şi de trebuinţele vieţii moderne.

Ast-fel este presintată cestiunea în memoriul şi proiectul de lege al comisiunei societăţii de sciinţe. Iată cele douĕ articole, carĭ resumă soluţiunea propusă:

„Art. 1. — .... Calendar întrebuinţat „pentru esprimarea datelor în tóte actele „vieţii civile şi ale tuturor autorităţilor publice“.

„Art. 3. — Sĕrbătorile religióse se vor „serba după calendarul şi vechile regule „ale bisericei nóstre ortodoxe“.

Ast-fel nu se aduce nicĭ o schimbare în datele sĕrbătorilor, vom rĕmâné şi în viitor de acord, în acéstă privire, cu tóte bisericile ortodoxe; — ér în viaţa civilă, în afacerile publice şi private, vom întrebuinţa calendarul universal, întrebuinţat de ţĕrile civilisate, şi vom înlătura ast-fel numĕrósele inconveniente semnalate în memoriul justificativ al proiectului de lege.

Situaţiunea nóstră ar deveni ast-fel identică cu aceea a Românilor ortodoxĭ din Transilvania şi Bucovina, — şi chiar a funcţionarilor noştri dela căile ferate, postă şi telegraf, credit etc. — carĭ în viaţa lor civilă se servesc de calendarul occidental, ér sĕrbătorile le prăsnuesc odată cu toţĭ creştinii ortodoxĭ, după calendarul Iulian.

Biserica nóstră nu este atinsă întru nimic prin reforma propusă, după cum nu este atinsă biserica română ortodoxă din Transilvania şi Bucovina.

Cât privesce încercarea de a ni-se impune pentru totdéuna, în viaţa civilă, un calendar neesact şi nepractic, — pentru motivul, că biserica se servesce de acel calendar, — ar fi ca şi cum s'ar încerca cineva sé impună lumei moderne sistemul monetar dela începutul creştinităţei, pentru că în bibliă se vorbesce despre *talanţĭ* şi nu despre francĭ séu lei.

O ultimă cestiune.

S'a dis de către unii, că Academia română ar fi respins reforma calendarului. Afirmaţiunea este cu totul neesactă.

Academia nu a dat nicĭ un vot, până acum, asupra reformei calendarului; dér numĕroşĭ membri ai Academiei, dintre cei mai autorisaţĭ, s'au pronunţat în favórea întroducerei calendarului occidental. Astfel ca sĕ cităm numai pe cei repausaţĭ: Em. Bacaloglu, în discursul sĕu de recepţiune, — Ion Ghica, în opera sa „Pămêntul şi Omul“. — Const. Gogu, în memoriul publicat în revista Recreaţii ştienţifice dela Iaşĭ, — au conchis pentru acéstă reformă. Insuşĭ P. S. fost episcop de Roman Melchisedec, şi dênsul membru al Academiei, închee ast-fel lucrarea sa „Biserica ortodoxă şi Calendarul“ (1780, p. 44, 40.):

„Ce se atinge de dorinţa ce mulţĭ „dintre Românĭ, mai ales ómenĭ de sciinţă, „o au de a se conforma cu calendarul sta„telor civilisate, ne rĕmâne un singur mij„loc, deocamdată, anume: în actele vieţii „civile şi politice a întrebuinţa amêndouĕ „datele, atât cea după calendarul vechiŭ, „cât şi cea după calendarul nou“.

Ast-fel, cu *doue-decĭ de anĭ în urmă*, apĕrătorul calendarului Iulian, unul dintre cei mai învĕţaţĭ episcopĭ ai bisericei nóstre şi membru al Academiei, admite întroducerea calendarului nou, în mod legal, în viaţa civilă şi politică.

Reforma calendarului, propusă de societatea de sciinţe, *numai în viaţa civilă*, este o reformă scienţifică şi folositóre. Acei ce vor pune piedicĭ acestei reforme, nu vor servi întru nimic biserica, care este lăsată cu totul în afară de reforma propusă.

Bucurescĭ, în 22 Febr. (6 Martie) 1900.

Sp. Haret, E. A. Pangrati, N. Coculescu, D. Emmanuel, D. Bungeţianu, G. Ţiţeică.

Primirea în şcólele de cadeţĭ.

Tocmai acum a apărut normativul cel nou pentru primirea în şcólele c. şi reg. de cadeţĭ. Modalităţile esenţiale ale primirei sunt următórele:

Şcóle de cadeţĭ sunt înfiinţate: *a*) pentru *infanteriă*: în Viena, Budapesta, Praga, (cu un despărţĕmênt pentru trupele de tren), Königsfeld (Moravia), Pojun (cu un despărţĕmênt pentru trupele sanitare), Insbruk, Timişóra, Sibiiu, Triest, Libenau (lângă Gracz), Lobzov (lângă Cracovia), Karlsbad, Marburg, Camenita (lângă Petervardin, Strass (Stiria), Liov (pentru infanteriă şi vênătorĭ); b) pentru *călăraşĭ*: în Biserica albă moravă; c) pentru *artileriă*: în Viena; d) pentru *pionerĭ*: în Haimburg, (pentru pionerĭ, pentru regimentul de calea ferată şi telegraf).

Condiţiunile generale pentru primire sunt: 1) dreptul de cetăţén austriac resp. ungar, 2) Aptitudinea corporală pentru crescerea militară; 3) Cunoscinţa pregătitóre recerută; 4) Purtare morală satisfăcĕtóre; 5) Etatea minimală ajunsă şi etatea maximală netrecută; 6) Solvirea la timpul sĕu a didactrului; 7) Procurarea şi conservarea unor obiecte recerute pentru adjustare din mijlóce proprii.

Cunoscinţele pregatitóre se probéză prin testimoniile şcolastice şi prin depunerea esamenului de primire cu un succes sumar de cel puţin „suficient“. Cu atestate şcolastice este a se proba, că aspirantul a absolvat clasele mai jos numite ale unei şcóle reale séu gimnasiu public, orĭ care are dreptul de publicitate cu un calcul general de cel puţin „suficient“, şi adecă: pentru primirea la o şcólă de cadeţĭ de infanteriă orĭ cavaleriă: pentru cursul prim IV clase, pentru cursul 2 V, pentru cursul 3 VI clase. In şcólele de cadeţĭ pentru artileriă şi pionerĭ, pentru cursul prim V clase; pentru cursul 2 VI. Etatea minimală şi macsimală s'a determinat astfel, că pentru primirea în cursul prim al unei şcóle de cadeţĭ se recere etatea de cel puţin 14, dér nu mai mare de 17 anĭ; pentru cursul al 2-lea al unei şcóle de cadeţĭ etatea de cel puţin 15 şi nu mai mare de 18 anĭ, pentru cursul al 3-lea al unei şcóle de cadeţĭ cel puţin de 16 şi nu mai mult de 19 anĭ.

Didactrul se determină din când în când după împrejurările generale. In timpul de faţă didactrul costă *a*) pentru fii legiuiţĭ séu legitimaţĭ ai oficerilor dela tóte trupele, ai preoţilor evangelicĭ şi gr. orientalĭ, ai funcţionarilor militarĭ, magistrilor de capelă, ai subofiţerilor şi ai gagiştilor militarĭ dela statul armatei active, de retragere séu invalide, ai marinei belice şi ai honvedimei neînregistraţĭ în óre-care clasă de rang 24 coróne; *b*) pentru fii legitimĭ şi legitimaţĭ ai ofiţerilor şi ai preoţilor şi funcţionarilor militarĭ numiţĭ sub a) ai armatei, ai marinei belice şi ai honvedimei din reservă, pentru cei ce sunt afară de activitate şi acelora din relaţiune de evidenţe, ai ofiţerilor şi funcţionarilor militarĭ dela honvedĭ, în relaţiune afară de serviciu, după aceea a funcţionarilor de stat aulicĭ şi civilĭ şi ai înpiegaţilor dela curte şi civilĭ la 160 coróne pe an; *c*) pentru fii ai tuturor celorlalţĭ cetăţenĭ austriacĭ, respective ungurescĭ la 300 coróne pe an. Pentru fiiĭ persónelor numite sub b) şi c) este a se solvi în casul primirei într'o scólă de cadeţĭ pionerĭ un dictatru anual de 80, respective 160 coróne. Pentru elevii scólei de cadeţĭ călăraşĭ este a se solvi, pe lângă asta, în cursul 3 şi 4 o sumă de 400 coróne pe an în favorul fondului înfiinţat la scóla acésta pentru instruirea călăritului; procurarea calului de călărit şi a altor trebuinţe. Pentru fiiĭ persónelor militare numite sub a) este a se solvĭ din suma de ecuitaţiune numai jumĕtate.

ULTIME SCIRI.

Londra, 14 Martie. *Salisbury* a comunicat deja preşedinţilor republicelor bure *condiţiile englese de pace*, carĭ sunt următórele: 1. *Deplină supunere*, ca condiţiă principală a negociărilor; 2. *Pierderea independenţei* republicelor bure; 3. Prefacerea republicelor bure în *colonii englese* de stat; 4. Punerea celor douĕ republice pe un timp óre-care sub *administraţiă militară* şi 5. Organisarea ulterióră a guvernării autonome locale, ca în Anglia, aşa ca întrégă Africa-sudică sĕ fiă transformată într'un *unic dominiu britanic.*

Bruxella, 14 Martie. O scire sosită din Pretoria spune, că în bătălia dela Abrahamskraal Burii s'au luptat ca leii în contra a 40,000 de Englesĭ, că *au respins de trei orĭ asalturile inimicului.* Pierderile Englesilor sunt marĭ.

„Dela Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărți:

Cărți de rugăciiunĭ și predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticea de rugăciunĭ și de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă a drept credinciosilor creştinĭ, *Edițiunea IV corectată.* Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un esemplar în părețĭ tarĭ colorațĭ 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuințele vieții. *Edițiunea IV.* Gherla, Tip. „Aurora" A. Todoran 1899. Conține peste 334 pag. Legată în părețĭ tarĭ colorațĭ, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Gherla, Tip. „Aurora" A. Todoran 1898. Un esemplar legat în părețĭ tarĭ colorațĭ costă 22 cr. cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui esemplar legat în părețĭ tarĭ colorațĭ 20 cr. (cu posta 25 cr.)

Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sêrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Paniu.* Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sêrbătorĭ. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicĭ sunt favorabil aprețiate şi din partea clerului înalt din Romania.

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu,* cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predicĭ pentru Dumineci de *Iustin Popfiu,* invĕțatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprindênd predicĭ frumóse pentru tóte Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasiliu Christe.* Conține predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sêrbătorile de peste an, de *Em. Elefterescu,* cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numerósele sale scrierĭ atât de meduóse, instructive şi cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

*

O carte de legĭ. „Amicul Poporului" îndreptar în cause administrative şi judecătorescĭ *pentru poporul român"* de *Titu Vuculescu,* pretor în Pecica maghiară. Cartea e întocmită la înțelesul țeranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înțelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.20
Renta de corone ung. 4%	93.65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	100.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.50
Impr. ung. cu premii	164.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.59
Renta de argint austr.	99.15
Renta de hârtie austr.	99.10
Renta de aur austr.	98.35
Losurĭ din 1860	136.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	127.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	187.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	234.80
Napoleondorĭ	19.28
Mărcĭ imperiale germane	118.47½
London vista	242.90
Paris vista	96.35
Rente de corone austr. 4%	99.45
Note italiene	90.05

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Martie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.88	Vĕnd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.40	Vĕnd.	18.50
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vĕnd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vĕnd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vĕnd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vĕnd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.75	Vĕnd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vĕnd.	101.—

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomv. 1899.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.		Stația		Tren mixt	Tren de persón.	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	8.50			2 10	pl.	Viena	sos.		1 50	7 20	1.50	6.20
8.30	1 55		5.45	9.15		Budapesta			7.10	1.50	7.50	6.20
11.21	3 49	5.10	9.27	11.12		Szolnok		8 30	3.22	11 36	5.32	3.25
1.33	5.21	8.00	11 33	12.47		P. Ladány		5.50	12.54	9.59	3.56	1.12
3.42	6.39	7 22	1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.		11.04	8.43	2 38	11.32
3.58	6.46	12.20	2.06	2.18	pl.		sos.	7 12	10.44	8.38	2.31	11.17
4 38	7.15	1.15	3.03	2.50		Mezö-Telegd		6 21	10 7		2.01	10.42
5.20	7.50	2.21	3.45	3 26		Rev		5.26	9.32	7.47	1.34	10.08
5.43		2.57	4 06			Bratca		4.51	9.11			9.50
6.31	8 37	4.00	4.53	4.16		Ciucia		3 30	8.37	7 09	12.52	9.19
7.16	9.08	4.59	5.32	4.52		B.-Huiedin		4.58	7.55	6.40	12.20	8.37
8.06		6.13	6.24			Ghârbău		3.15	6.54			7.37
8.33	10.08	7.04	6 59	5 55	sos.	Clușiu	pl	2.20	6.13	5.23	11.01	7.—
8.50	tr. prs. 0.47	8.40	2.05	6.11	pl.		sos.	5.24	4.27		10.46	6.45
9.07	11.11	9.09	2.52	6.27		Apahida		5.02	4.02			6.27
10.14	12.33	10 40	4 45	7.26		Ghiriș		3.37	2.33		9.23	5.12
10.44	1.08	11.25	5.38	7.50		Cucerdea		3.06	1.58		8.54	4.43
10.56	1.17	11.40	5 57	7 52				2.56	1.48		8.49	4.33
11.03	1.25	11.49	6.08			Uiuóra		2.49	1.41			4.27
11.12	1.34	11.59	6.19			Vințul de sus		2.41	1.33			4.20
11.34	1 59	12.29	6.59	8.16		Aiud		2.17	1.06		8.23	3.59
11.52	2.22	12.55	7.31	8.32	sos.	Teiuș	pl.	1.55	12.41		8.06	3.38
12.24		1.30		8.37	pl.		sos.	1.29			8.00	3.02
12.53		2.07				Crăciunel		12.55				2.36
1.14		2.29		9.04		Blașin		12.34			7 34	2 16
1.45		3.11		9.31		Micăsasa		11.56			7.08	1.44
2.01		3.31		9.43	sos.	Copșa-mică	pl.	11.35			6 56	1.25
2.15		3.46		9.45	pl.		sos.	11.14			6 54	1.06
2.33		4.08		9.59		Mediaș		10.55			6.41	12.49
3.04		4 45		10 23		Elisabetopol		10.24			6 20	12.18
3.40		5 27		10.51		Sighișóra		9.45			5.53	11.40
3.47		5 47		10.58				9.35			5 46	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfalău		9.12	Circulă Vinerea Predeal Brașov		5.32	11.16
5.35		7.58		12.26		Homorod		7.44			4.27	10.03
6.13		8.36		12.58		Agoștonfalva		7.02	4.51		3.53	9.22
6.42		9.09		1.16		Apața		6.37	4.20		3.37	8.58
7.16		9.40		1.35		Feldióra		5.58	3.32		3.16	8.27
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	5.08	2.10		2 45	7.48
3.55		11.—		2.19	pl.		sos.	9.27		6.58	2.18	5.20
4.40		12.26		3.01		Timiș		8.47		5.57	1.42	4 14
5.10		1.11		3 31		Predeal		8.20		5.11	1.12	3.32
11.55		6.15		9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3 15			9.15	7.45

Sepsi-St.-Georg — Ciuc-Gyimes — (Palanca).

Tren mixt			Stația	Tren mixt		
5.19	8.50	3 15	*Brașov*	8.25	1.51	6.48
4 58		2 2	*Cezdi-Oșorheiŭ*	8.53		6 50
7.10	11.05	4.58	Sepsi-Sângeorgiu	6.30	12 05	4.31
7 54	11 57	5 43	Malnaș	5.48	11.24	3.47
8 16	12 22	6.05	Băile Malnaș	5.36	11 2	3.35
8 55	1.06	6 45	Băile Tușnad	4.52	10.30	2.47
9 18	1.32	7.08	Tușnad	4.38	10 14	2 33
10.39	3.00	8.17	Ciuc-Sereda	3.20	8 56	1.08
1 35	5 57		Ciuc-Gyimeș		5.40	9.50

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tr. prs.	tr. dpr.	tr. prs.	tren	mixt		Stația		tr. prs.	tr. mixt	tr. dprt.	tren de	person
2.21	4 43	11.30		7.10	pl.	Copșa mică	sos.	6.25	9 32	3.25		12.35
3.57	6.36	12.58		8.50		Ocna		5.07	8.15	1 56		11.01
4.19	7.04	1.20		9.15	sos.	Sibiiu	pl.	4.40	7.41	1 21		10.30
tr. mxt.	Numai Marța și Vinerea comunică	tr. mixt										tr. mixt
4.30		2. –			pl.	Sibiiu	sos.		7.33			8 57
5.22		2 54				Tălmaciu mare			6 45			8 04
6.15		3.59				Avrig			6.01			7.15
8.34		6.35			sos.	Făgăraș	pl.		3.32	Circ. Marța și Vinerea		4.25

Mureș-Ludoș — Bistrița

Tren mixt și de pers.			Stația	Tr. mixt și de pers.		
4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.48	7.30	Numai Vinerea circulă
5 03	10.28	5 35	Zau	5.51	6.33	
6 54	12 39	7 11	Țagu-Budatelic	5.—	4.51	9.44
7.52	1.53	Beld	St. Mihaiu de câmpie	Beld	3.42	8.46
8 44	3.02	Circ.	Lechința		2.47	7.43
9 22	3.52	Marța	Ș.-Maghiareș	Circ.	2.01	6 52
10.11	4 55		Bistrița	Marța	1.16	5.55

(Coloana a doua: Numai Luni comunică.)

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

					Stația					
2.08	8.10	3.11	11.01	pl.	Cucerdea	sos.	7.42	2.38	8.35	12.48
3 –	8.51	3.52	11.41		Ludoș		6.59	1.55	7.42	11.46
3 58	9.40	4.39	12.29		Cipău		6.24	1.19	6 56	11.00
5 —	10.30	5.29	1.17	sos.	Oșorhei	pl.	5.30	12.25	5.50	9.54
5.15	10.42	5.39		pl.		sos.		9.00	5.04	9 35
6 44	12.16	7.17		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.39	3.30	8.05

Ghiriș — Turda

				Stația				
7 33	11 —	5.—	10.23	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.55	11.22	5-22	10.45	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Dej — Bistrița.

		Stația		
9 40	7 18	Dej	6.55	3 18
10 37	8.13	Beclean	6.02	2.33
12.01	9.49	Bistrița	4.38	12.59

Sibiiu — Cisnădie.

		Stația		
5.30	2.15	pl. Sibiiu sos.	7.10	10 09
5.42	2.27	„ Selemberk „	6 57	9 56
6.06	2.51	„ Cisnădie pl	6 36	9.35

Clușiu — Zălau.

		Stația		
7.25	4.33	Clușiu	5.35	9 32
7.50	5.14	Apahida	5.13	9.07
9 —	6.30	Gherla	4.03	7 45
9.25 10.10	6.56	Dej	3.36 3.03	7 10
2.37		Zelau	10 41	

Sighișóra — Odorheiu-săcuesc.

Tren mixt		Stația	Tren mixt	
3 22	11.08	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.38	Hașfalău	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-săcuesc.	7.15	3.—

Alba-Iulie — Zlatna.

			Stația			
4 37	9 40	4 36	Alba-Iulia	7 22	11.01	6 16
7.28	12.25	7 47	Zlatna	5.—	8 22	3 50

Brașov — Zărnești

		Stația		
8.35	3.—	Brașov	6.49	1.32
9 57	4 14	Rășnov	5.5	12.41
10 28	4 45	Zărnești	5 20	12.05

Timișóra — M.-Rodna-Lippa.

			Stația			
3 20	9 05	3.15	Timișóra	7 50	1.05	7 20
7 08	12.43	6 37	M.-Rodna	4 00	9 51	3 32

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

				Stația					
5.19	8.50	3.15	pl.	Brașovu	sos.	10.04	8.25	1.51	6.48
5.53	9.33	3.50		Prejmeră		9.34	7.55	1.21	6.10
6.35	10.31	4.34		Sepsi S. Georg.		8.47	7.04	12.30	5.06
6 50	10 49	4.52				În sărbători dela 15 Iul. p. la 15 Sept.	6 49	12.15	4.51
8.03	12.33	6.15		Covasna			5.37	11.01	3.16
8.53	1.37	6.50	sos.	C.-Oșorheiu	pl.		4.58	10.22	2.27

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte. — Semnul ⟵⟶ arată cu capul direcția, încătrău merge trenul.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.